

Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-sopimus 2024-2035

JYVÄSKYLÄ

MUURAME

TOIVAKKA

MAL-sopimuksen tarkoitus ja osapuolet

- Valtio solmii MAL-sopimuksia seitsemän suurimman kaupunkiseudun kanssa. Nyt solmittava sopimus on järjestyksessään seudun 2. sopimus.
- Lähtökohtana kaupunkiseudun kuntien keskinäisen yhteistyön vahvistaminen maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa. Painopiste kaupunkiseudun kestäväen kasvun tukemisessa.
- Kaupunkiseudun ja valtion kumppanuuden vahvistaminen seudun kehittämiseksi tarvittavissa toimenpiteissä. Valtion rahoitus tavoitteiden toteutumisen tukena.
- MAL-sopimuksessa määritellään **seudun kuntien ja valtion yhteinen tavoitetila ja kehityspolku maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisessä seuraavalle 12 vuodelle (2024-2035)** sekä **konkreettiset toimenpiteet seuraavalle neljälle vuodelle (2024-2027)**. Sopimus tarkistetaan rullaavasti eduskuntavaalikausittain.
- Sopimusosapuolet:
 - Kaupunkiseudun kunnat: Hankasalmi, Jyväskylä, Laukaa, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen, Äänekoski
 - Valtio: ympäristöministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom sekä Keski-Suomen ELY-keskus

Sopimusehdotuksen hyväksymiskäsittely

- Talouspoliittinen ministerivaliokunta on puoltanut seitsemän seudun MAL-sopimusehdotuksia 23.9.2024.
- Sopimusehdotukset viedään kuntiin hyväksyttäväksi (kunnanhallitukset ja -valtuustot), päätökset marraskuun puoleen väliin mennessä.
- Kuntien hyväksymiskäsittelyn jälkeen valtio sitoutuu MAL-sopimukseen periaatepäätöksellä, jonka jälkeen osapuolet allekirjoittavat sopimuksen yhteisessä tilaisuudessa.

Neuvottelutulos heijastaa Orpon hallitusohjelman linjauksia ja valtion niukkaa rahoituskehystä

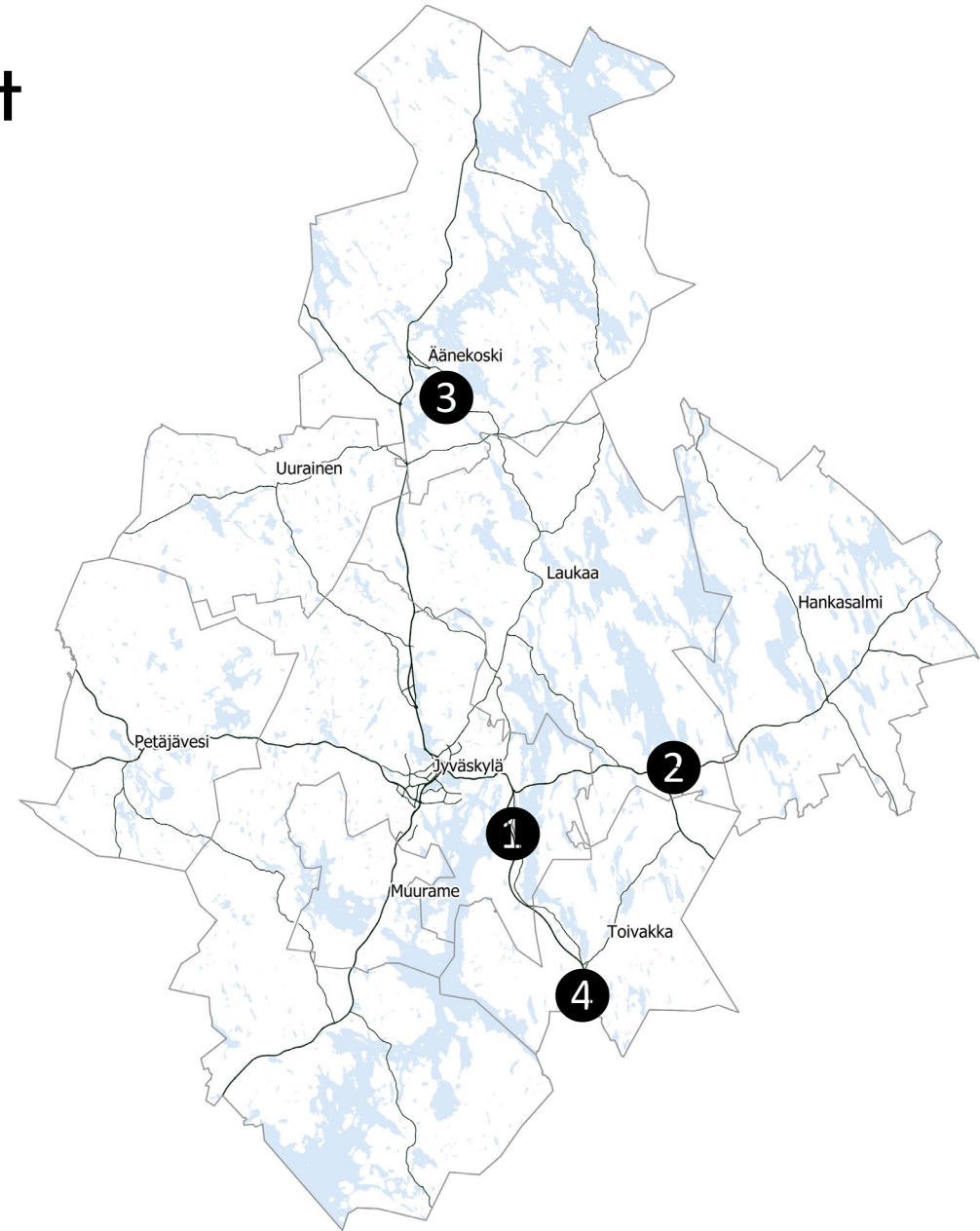
- Valtion panostukset MAL-sopimukseen edellistä kautta niukemmat painottuen kaupunkien raidehankkeisiin ja valtion tiehankkeisiin.
 - MAL-rahoitus kaudella 2024-2027 yhteensä n. 570 milj. €. MAL-sopimukseen sisältyy myös tiehankkeita, joita rahoitetaan MAL-sopimukseen sisältyvän rahoituksen lisäksi lähes 300 miljoonalla eurolla hallituksen investointiohjelmasta.
 - MAL-sopimuksissa sovittujen hankkeiden lisäksi monilla seuduilla on tehty rahoituspäätöksiä myös muista valtion väyläverkon kehittämishankkeista, ml. Jyväskylän seutu.
- Kestävän liikkumisen edistämiseen ei konkreettisia taloudellisia kannusteita muiden kuin raidehankkeiden osalta.
 - Hallitusohjelmassa kirjaukset mm. kävelyn ja pyöräilyn edistämisen valtionavustuksen leikkaamisesta ja joukkoliikenteen ilmastoperusteisen tuen poistamisesta.
- Asumisen kirjaukset niukkoja. Kaikki edellisellä kaudella käytössä olleet ARA-rahoituksen avustusmuodot karsittu ml. kunnallistekniikan investointiavustus. ARA:n tukeman asuntotuotannon korkotukivaltuuksia leikattu.
 - Sopimukseen ei ole kirjattu valtion tukeman asuntotuotannon tavoitetta. Taustalla hallitusohjelmaan kirjattu tavoite vähentää yhteiskunnan tukemaa ARA-asuntotuotantoa.

Valtion osoittama rahoitus Jyväskylän seudulle 2024-2027

- Yhteensä **16 milj. euroa** koostuen **Vt 4 Palokan kohdasta** (15,5 milj. €) ja **valtion väyläverkon pienistä parantamishankkeista** (0,5 milj. €)
 - Valtio osoitti alun perin 16 milj. euroa Vt 4 Palokan kohdalla yhteishankkeen toteuttamiseen. Neuvotteluissa summasta irrotettiin 0,5 miljoonaa euroa valtion väyläverkon pieniin parantamishankkeisiin vuosille 2025-2028. Edistettävistä hankkeista sovitaan jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä seudun kuntien, Väyläviraston ja ELY-keskuksen yhteistyönä osana MAL-sopimuksen toimeenpanoa. Rahoitus mahdollistaa hankkeiden suunnitteluvalmiuden edistämisen. Rahoitusosuudet 50 % valtio ja 50 % kunnat.
- Lisäksi **8,2 milj. euroa joukkoliikenteen perustukea** vuosina 2024-2027. Sopimuksella vahvistetaan joukkoliikenteen viranomaisalueen laajentumista tukeva siirtymäajan valtion tuki vuosina 2024-2027 (800 000 €/vuosi, sisältyy em. kokonaissummaan). Siirtymäajan tuki korvaa toimivalta-alueeseen liittyneille uusille kunnille ELY-keskuksen aiemman maksaman valtionavustuksen.
- **Seudun keskeinen neuvottelutavoite joukkoliikenteen lisätuesta ei toteutunut.** Valtion osapuolen poliittinen päätös koskien kaikkia MAL-sopimuksia. Tällä tulee olemaan **vaikutuksia seudun joukkoliikenteen hinnoitteluun ja palvelutasoon.**
 - Tavoitteena oli neuvotella kompensatio hallitusohjelmaan kirjatulle ilmastoperusteisen tuen poistumiselle (vaikutus 1 milj. €/vuosi) ja henkilökuljetuspalvelujen arvonlisäveron korotukselle.

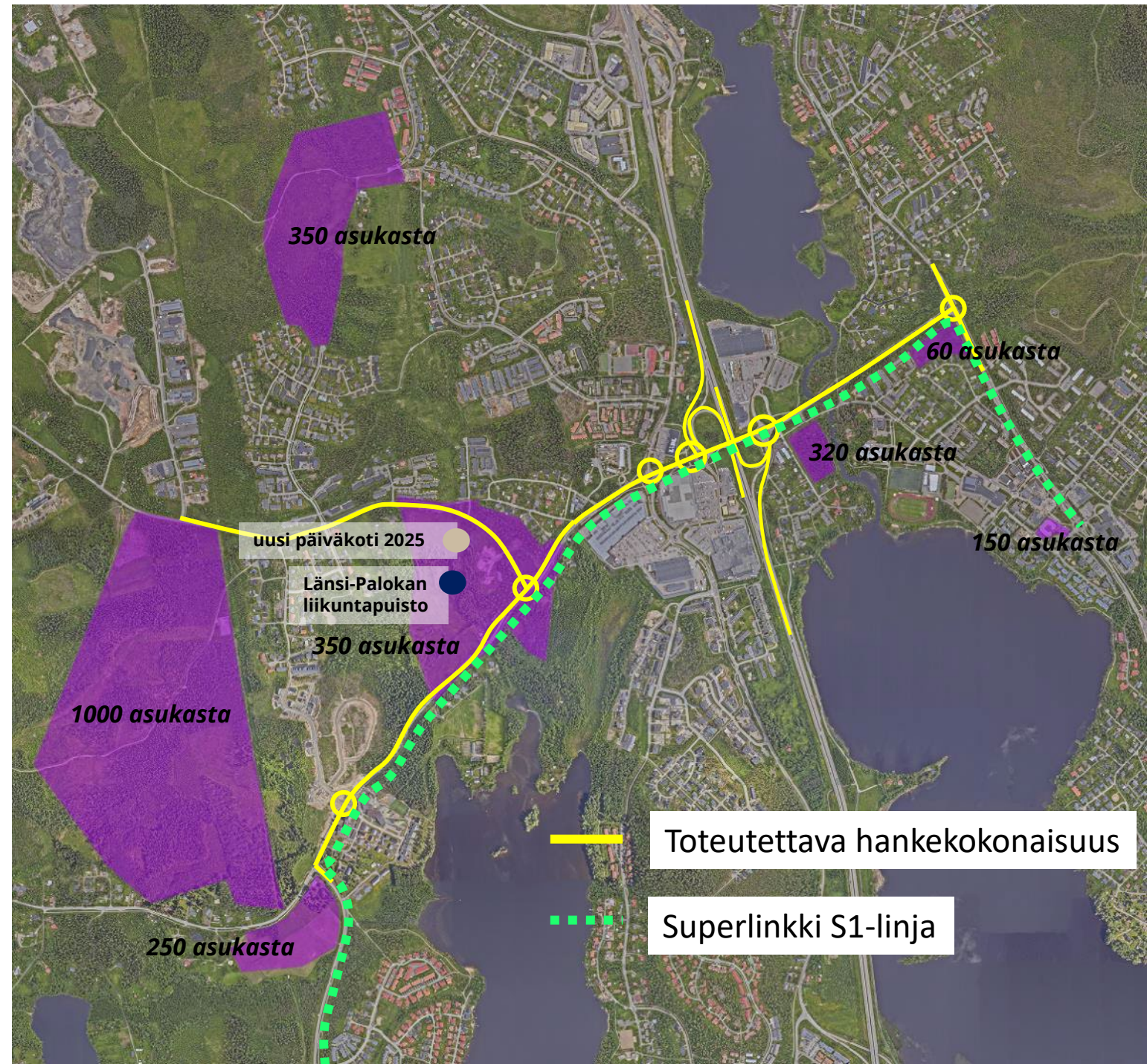
Valtion väyläverkon muut hankkeet Jyväskylän seudulla

- Valtion perusteluna Jyväskylän seudun rahoitusratkaisulle hallituksen jo tekemät päätökset useista Jyväskylän seudulle osoitetuista hankkeista (100 % valtion väyläverkon hankkeita), **yht. 63 milj. euroa** (ei kirjausta MAL-sopimuksessa).
 1. Vt 4 Oravasaaren eritasoliittymä (7 M€, v. 2023)
 2. Vt 9 Lievestuoreen kohta (30 M€ v. 2023)
 3. Mt 642 Äänekosken silta (15 M€, v. 2024)
 4. Vt 4 Vestonmäen kohdalla (11 M€, alustava päätöksentekoaikajankohta 2025)

Monia MAL-tavoitteita toteuttava Palokan kohdan yhteishanke käynnistyy vuonna 2025

- Hankkeessa parannetaan valtatie 4 eritasoliittymän ramppeja, rakennetaan liittymä- ja kaistajärjestelyjä valtatie 4 ylittävälle Palokanorrelle sekä kehitetään joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun edellytyksiä Ruokkeen- ja Saarenmaanteitä myöten. Hanke avaa Palokassa uusia maankäytön kehittämismahdollisuuksia muun muassa asumiselle ja liikuntapaikkarakentamiselle.
- Hankkeen kokonaiskustannusarvio **26,5 milj. euroa**.
Valtion rahoitus **15,5 milj. euroa**,
Jyväskylän kaupunki **11 milj. euroa**.
Kokonaisuus valmistuu vuoden 2027 loppuun mennessä.

Toteutuspolku Vt 9, radan ja ratapihan siltakorttelien tavoitteiden yhteensovittamisesta

- Jyväskylän kaupunki ja valtio sitoutuvat kehittämään yhteistyössä Jyväskylän ratapihaa, valtatieä 9 ja yhteyksiä Jyväskylän ydinkeskustasta Lutakkoon. Tavoitteena on edistää radan, valtatie ja kaupungin katuverkon liikenteellistä kehittämistä sekä kaupunkikehitystä siten, että ratapihan ja valtatie estevaikutus vähenee. Tavoitteena on suunnitelma- valmiuden edistäminen siten, että hankkeen toteuttaminen voisi käynnistyä 2030-luvun alkupuoliskolla.
- Valtio laatii Rantaväylän parantamisen aluevaraussuunnitelman. Kaupunki käynnistää konseptisuunnitelman laadinnan ratapihan ylittävistä yhteyksistä ja siltakortteleista.
- Osapuolet muodostavat yhteisen näkemyksen asemanseudun kehittämisen tavoitteista ja toteutuspolusta, kun tarvittavat selvitykset ovat valmistuneet.

Sopimuksen keskeiset toimenpiteet 2024-2027. Yht 24 kpl.

- Maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän yhteensovittavan suunnitteluyhteistyön jatkaminen. **Seudun MAL-kehityskuva** (hyv. 2023) keskeisenä kaavoitusta sekä asuntotuotannon ja työpaikkarakentamisen sijoittumista ohjaavana välineenä.
- **Asuntotuotantotavoite** yhteensä 5000 asuntoa vuosille 2024-2027. Riittävän asemakaavavarannon turvaaminen.
- **Linkki Tulevaisuuteen 2030 –kehittämishjelman ohjelman päivitys** joukkoliikenteen toimivalta-alueen laajentumisen myötä, ml. lähijunaliikenteen mahdollisuuksien selvittäminen
- Liikennejärjestelmäsuunnittelussa Euroopan laajuisia liikenneverkkoja (TEN-T) koskevan asetuksen velvoitteet.
 - Kestävän kaupunkiliikkumisen **SUMP-suunnitelman** laadinta sis. toimenpiteitä päästöttömän liikkumisen, julkisen liikenteen ja jalankulku- ja pyöräilymahdollisuuksien edistämisestä.
- **Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfran laajentumisen edistäminen** TEN-T ja AFIR-asetusten mukaisesti.
 - Mm. raskaan liikenteen taukopaikkojen toteuttaminen (vt 4), joissa vaihtoehtoisten käyttövoimien jakelu
- **Liikenteen digitalisaation** edistäminen
- Seudun MAL-paikkatietoalustan kehittämisen jatkaminen seudulliseksi **tiedolla johtamisen** välineeksi
- **Saavutettavuuden kannalta tärkeät valtatie- ja raideyhteydet** (Vt 4, Vt 9 ja Tampere-Jyväskylä raideyhteys) kirjattu sopimukseen seudun prioriteetteina valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa huomioitavaksi.

MAL-rahoituksen kehitys Jyväskylän seudulla

		2021-2023	2024-2027
Liikenne	Joukkoliikenne	Perustuki 3,66 M€ + ilmastoperusteinen 3 M€ Digiraha, yht. 1,4 M€ keskisuurille kaupunkiseuduille haettavaksi (JKL seudun osuus n. 1/3)	Perustuki 8,2 M€ (huom, viranomaisalueen laajentuminen, sis. siirtymäajan 2024-2027 tuen 800 000 € / vuosi)
	Kävely ja pyöräilyn katuverkon kohteet (50 % valtio, 50 % kunnat)	1 milj. euroa seudulle haettavaksi kansallisesta yhteisavustuksesta. Toteutuma 0,8 M€	Mahdollisuus hakea kansallisesta yhteisavustuksesta, ei MAL-seuduille korvamerkittyjä summia
	Pienet väyläverkon parantamishankkeet, valtion verkko (50 % valtio, 50 % kunnat)	3,3 M€ (2022-2023)	0,5 M€
	Yhteisrahoitteiset MAL-hankkeet	-	15,5 milj. € Vt 4 Palokan kohta (valtion rahoituksen määrä)
Asuminen	Kunnallistekniikan avustus (30 % valtio, 70 % kunnat)	Tuki haettavaksi, toteuma 1,7 M€	0 euroa
	Käynnistysavustukset	5000€ asuntokohtainen käynnistysavustus puurunkoisille kerrostaloille pitkän korkotuen asunnoille (ei erityisryhmät)	0 euroa
	YHTEENSÄ	12,9 milj. € (toteutuma)	24,2 milj. €

HUOM! Summat eivät täysin vertailukelpoisia johtuen sopimuskausien pituudesta ja joukkoliikenteen viranomaisalueen muutoksista